

Camerajournalistiek in het regionale nieuws

Maarten Kal
Journalistieke Cultuur en Medialandschap
December 2007

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Inleiding	3
Journalistieke ontwikkelingen: de publieke benadering	3
Technische ontwikkelingen: de camjo	4
Camjo bij RTV Noord-Holland	6
Camjo bij RTV Utrecht	8
Conclusie	12
Bibliografie	13

Inleiding

In mei 2006 begon ik als freelance editor bij RTV Utrecht. Een jaar later gingen verslaggevers zelf hun items draaien en monteren. Hierdoor werden editors en cameramensen overbodig. Bij RTV Noord-Holland wilde men niks weten van deze ontwikkeling. Gelukkig kon ik toen daar aan de slag. Deze gebeurtenissen vormen de aanleiding tot dit paper.

De regionale omroep is pas in het laatste decennium televisie gaan uitzenden. Ondanks een overvol medialandschap weten zij een substantieel publiek te trekken. Vele nieuwe media strijden om de aandacht van het publiek. Ondertussen veranderen de technische omstandigheden voortdurend. Camera's worden steeds kleiner en goedkoper, en ook het publiek stelt andere eisen dan tien jaar geleden. Daar komen de ontwikkelingen op het internet nog eens bij. Kopiëren van de succesformule van *Het Journaal* kan niet volstaan; regionale nieuwsprogramma's zullen zich moeten onderscheiden om hun marktaandeel te behouden.

Stichting ROOS, overkoepelende organisatie van de regionale omroepen, onderkent deze uitdaging. In het adviesplan 2007-2011 staan adviezen om in te haken op nieuwe technische en journalistieke ontwikkelingen. Bovenaan de lijst wordt het invoeren van de camjomethode genoemd. Deze methode houdt in dat een journalist zelf een compacte digitale camera hanteert, ondertussen de vragen stelt en in de studio zelf zijn eigen item monteert. Volgens de Stichting Roos biedt deze camerajournalistiek enorme mogelijkheden voor de regionale omroep.¹ Dit brengt mij tot de volgende vraagstelling:

Hoe gaat de regionale omroep om met camerajournalistiek?

Om deze vraag te beantwoorden zal ik eerst iets vertellen over recente ontwikkelingen in de televisiejournalistiek. Vervolgens zal ik dieper ingaan op de camjomethode van nieuws maken. De hoofdmoot van dit paper zal bestaan uit een vergelijking tussen RTV Noord-Holland en RTV Utrecht. RTV Noord-Holland maakt in haar nieuwsuitzending vrijwel nooit gebruik van camjo's, RTV Utrecht is onlangs overgeschakeld naar een nieuwsuitzending met uitsluitend items van camerajournalisten.

Journalistieke ontwikkelingen: de publieke benadering

De televisie-uitzendingen van de regionale omroep zijn niet meer weg te denken uit het Nederlandse medialandschap. Met een gemiddeld dagbereik van bijna 24%² speelt de regionale omroep een aanzienlijke rol. Vooral de regio's in de uithoeken van het land scoren goed. Niet alleen verzorgen zij een dagelijks regionaal nieuwsbulletin, ook brengt de regionale omroep sport, documentaires, soaps en amuserende programma's. In totaal

¹ Stichting ROOS: jaarverslag 2006

² Stichting ROOS: jaarverslag 2006

zijn er dertien regionale zenders in Nederland; in elke provincie een en in Zuid-Holland twee.³

Aan het einde van de jaren '90, de tijd waarin de meeste regionale omroepen televisie begonnen uit te zenden, begon men anders te denken over de manier waarop televisienieuws gebracht zou moeten worden. Mediadeskundigen kwamen tot het inzicht dat nieuws teveel vanuit de autoriteit werd gepresenteerd. De kritiek was het hevigst in de Verenigde Staten, maar ook in Nederland vond men dat er naar andere benaderingen van het nieuws gekeken moest worden. De noodzaak hiertoe kwam voort uit de toegenomen concurrentie in het medialandschap.⁴ De oude methode van televisienieuws maken wordt door communicatiedeskundige Costera Meijer de 'conventionele benadering' genoemd. Nieuws wordt gebracht vanuit de autoriteiten. In deze benadering worden feiten op een zakelijke manier gepresenteerd. Een complexe nieuwsgebeurtenis moet zo accuraat mogelijk weergegeven worden.⁵

Costera Meijer pleit voor een meer 'publieke benadering' van het nieuws. In plaats van de autoriteiten aan het woord te laten, zou men zich meer bezig moeten houden met het effect van een bepaalde beleidsregel op de burger. Doel zou niet moeten zijn om complexe gebeurtenissen te reconstrueren, maar om de relevantie hiervan in het dagelijkse leven van de burger te laten zien. Hiertoe moet informatie begrijpelijk voor de kijker gepresenteerd worden. Ook moet de redactie in de selectie van het nieuws beter meewegen welke zaken er onder het publiek of de burger leven.⁶ Inmiddels is deze publieke benadering gemeengoed geworden bij de Nederlandse nieuwsmakers. De regionale omroepen zaten vanaf begin af aan al dicht op hun publiek. Maar ook tussen de regionale omroepen onderling bestaan grote verschillen in hoe ver men wil gaan in deze publieke benadering van het nieuws.

Technische ontwikkelingen: de camjo

In de jaren '90 kwamen er voor het eerst goedkope digitale videocamera's op de markt waarmee kwalitatief hoogstaande beelden kunnen worden geschoten. De kleine DV-camera's maakten het journalisten mogelijk om in hun eentje een televisie-item te maken. Deze camerajournalisten hanteren zelf de camera, doen ondertussen het interview en zetten later het item zelf in elkaar. Een flexibele en creatieve wijze van nieuws maken werd door de compacte DV-camera mogelijk gemaakt.

Michael Rosenblum is de grote pionier wat betreft de toepassing van de DV-camera voor het televisienieuws. Hij was het die in het gebruik van de DV-camera de potentie zag om een nieuw soort nieuws te gaan maken. Eind jaren '80 nam hij ontslag bij het Amerikaanse televisiestation CBS, kocht een DV-camera en vertrok naar de Gazastrook. Elke dag schoot hij beelden, die

³ Stichting ROOS: Beleidsprioriteiten 2007-2011

⁴ Fortuyn (ed) 2000

⁵ Costera Meijer 2005 [2002]

⁶ Costera Meijer 2005 [2002]

hij bij terugkomst voor veel geld wist te verkopen. In de jaren '90 begon hij zijn ideeën over de potentie van de DV-camera uit te dragen;⁷

Today, a broadcast video camera can be had for a few hundreds of dollars if not less. They are lightweight, easy to use, almost point and shoot. Broadcast quality editing rooms which once cost a half million dollars are now a bit of software in a laptop. And they can be operated by any 9-year-old. This revolution in technology is followed by a revolution in production. Where it once required a crew to produce television and video, it now only requires a single person. Where it was once vastly expensive to make TV, it can now be done for the same cost as word processing, and about the same level of technical difficulty. This is the Videojournalism or VJ Revolution.⁸

Over de hele wereld waren grote nieuwszenders geïnteresseerd in de mogelijkheden van de kleine DV-camera. Zo werd in 2001 de binnenlandse afdeling van het BBC nieuws onder leiding van Michael Rosenblum volledig gereorganiseerd. Intussen zijn daar 600 camerajournalisten opgeleid.⁹ Het NOS Journaal en RTL Nieuws begonnen met camjo te experimenteren. Vooral bij buitenlandcorrespondenten leverde camjo een interessante kostenbesparing op.¹⁰ Ook bij de Nederlandse regionale omroep werd belangstellend gekeken naar de kostenbesparing die de camerajournalist op zou kunnen leveren.¹¹ Maar behalve kostenbesparing word de camjomethode ook gezien als middel om tot een nieuw soort televisienieuws te komen;

News is still rather stodgy and formulaic; it's in desperate need of a good kick in the ass. I'd love nothing more than to see a re-imagining of the form - a retooling that emphasized depth over breadth, regionally distinctive storytelling over cookie-cutter dog-lick live shots.¹²

Rosenblums ideeën over het maken van televisie zijn niet onomstreden. Hij ontvangt veel weerstand van vakmensen die opkomen voor de traditionele esthetiek en toegevoegde waarde van cameramensen en editors.. Michael Rosenblum zou onder het motto van een mooie filosofie kostenbesparingen willen doorvoeren¹³ Het technische niveau van camjo's wordt is volgens hen ver beneden peil. Desondanks maakt de camjo een gestage opmars in Nederland.¹⁴

⁷ www.rosenblum-institute.com en www.rosenblumtv.com

⁸ www.rosenblumtv.com/videojournalism.shtml

⁹ www.bbc.co.uk/pressoffice/pressreleases/stories/2005/07_july/01/vj.shtml

¹⁰ Stekelenburg: 2000

¹¹ Van der Stouwe: 2006

¹² Lenslinger: 2005 (bijdrage op: ojr.org/ojr/wiki/video%5Fjournalists)

¹³ www.ojr.org/ojr/wiki/video%5Fjournalists / 25-7-2005

¹⁴ Van der Stouwe: 2006

Camjo bij RTV Noord-Holland

In Noord-Holland wonen ongeveer 2,6 miljoen mensen. De provincie is een wat bedachte entiteit omdat de bewoners weinig gemeenschappelijks met elkaar delen. Het publiek dat woont in het Gooi voelt maar weinig binding met de West-Friezen. In Noord-Holland geldt dat het belangrijke nieuws ook wordt verslagen door de landelijke media. Toch bestaat er ook in Noord-Holland een regionale televisiezender: RTV Noord-Holland. De zender was een van de laatste regionale omroepen die begon met het uitzenden van televisie; de eerste televisie-uitzending vond plaats op 3 januari 2000. Inmiddels heeft de directie beschikking over een jaarbudget van zo'n 14,5 miljoen euro. Zo'n 85% van dit bedrag is afkomstig uit subsidies.¹⁵ Elke dag wordt er een nieuwsprogramma uitgezonden, dat vervolgens in een voortdurend carrousel herhaald wordt. De zender heeft een gemiddeld dagbereik van 17,1%.¹⁶ Door de eerder genoemde karakteristieken van de provincie is dit lager dan het landelijke gemiddelde van de regionale omroep van 24%. Wel is er al jaren een stijgende lijn in het aantal kijkers.¹⁷

De camjorevolutie van Rosenblum is aan de redactie van RTV Noord-Holland voorbij gegaan. Als een van de weinige regionale zender maakt RTV Noord-Holland geen gebruik van de bijdragen van camjo's in haar dagelijkse nieuws. Volgens eindredacteur Harmen van der Ploeg wordt er op de redactie vastgehouden aan de traditionele manier van nieuws maken; een bureauredacteur bereidt een item voor, de verslaggever wordt er met een cameraman op uitgestuurd, later wordt het item door een editor in elkaar gezet. Er leeft op de redactie geen gevoel van dat het nieuws op een andere manier gemaakt moet gaan worden. Men is tevreden over de huidige gang van zaken. Van der Ploeg:

Er staan elke dag vijf cameramensen ingepland op een dag, waarom zal ik dan nog kiezen voor camjo? Dat leidt alleen maar tot problemen. De DV-camera moet er zijn, de verslaggever is langer bezig, dus een camjo item maken kost veel meer tijd. Er is bij ons heel weinig druk om de camjo te gebruiken.

Het Noord-Hollandse management ziet ook geen noodzaak tot verandering van de journalistieke methoden. In beleidsvergaderingen is de discussie over camjo twee jaar geleden de nek om gedraaid. Er is toen besloten om in het nieuws niet in te haken op de mogelijkheden van de camerajournalistiek. Het onderwerp is sindsdien ook niet meer serieus ter sprake gekomen. Volgens Van der Ploeg is met name de directeur van RTV Noord-Holland niet zo gecharmeerd van de camjomethode;

Dink Binnendijk is geen voorstander van camjo. Voor een deel om organisatorische redenen. Hij zou denk ik wel voor camjo zijn als dat echt een besparing op zou leveren. Ik vind het wel goed dat hij dat zo

¹⁵ RTV Noord-Holland: *Jaarverslag 2005*

¹⁶ Stichting ROOS: *Jaarverslag 2006*

¹⁷ Stichting ROOS: *Jaarverslag 2006*

bekijkt. Wanneer je echt serieus werk wil maken van camjo zal het in de praktijk nauwelijks een besparing opleveren, en dat doet het volgens mij ook niet. (...) Bovendien... Dink kan amper de computer aanzetten. Snapt niks van techniek. Heeft toch wel een beetje de houding 'camera beeld ... dat is allemaal moeilijk. Ik wil dat en dat zien en daar heb ik iemand voor.' En als de leiding het niet ziet zitten, dan wordt de discussie niet gevoerd.

Wel vindt Van der Ploeg dat RTV Noord-Holland het nieuws nog meer vanuit het perspectief van de burger moet brengen. Hij hamert er al jaren op en het blijft voor hem een belangrijk punt van aandacht. Maar deze discussie staat voor hem volledig los van het gebruik van camjo;

Ik vind dat hier te makkelijk de reactie is 'wat zegt de autoriteit ervan' Dan wordt er een item gemaakt wat begint met de autoriteit, terwijl het item moet gaan over wat de gewone mens ervan vindt. (...) Camjo kan een aanvulling zijn bij dit soort dingen, maar de journalistieke keuze ... Er wordt bijna gedaan als je maar camjo invoert ga je items maken over 'autorijden wordt nog duurder'. En doe je het EEG dan wordt het item automatisch 'de gemeente heeft besloten de motorrijtuigenbelasting te verhogen'. Nou dat geloof ik niet.

Als groot obstakel wordt gezien dat de camjomethode niet van de ene op de andere dag ingevoerd kan worden. Het vergt een enorme omscholing van bijna het voltallige personeel. Bovendien denkt Van der Ploeg dat de esthetische technische kwaliteit van de items achteruit zal gaan. Camjo-items zijn niet altijd even mooi gefilmd en strak gemonteerd, en zitten soms vol kleine foutjes. Van der Ploeg ziet dan ook niets in het Utrechtse voorbeeld van een volledig door camerajournalisten verzorgde nieuwsuitzending. RTV Utrecht naar zijn smaak te ver doorgeschoten in haar publieke benadering van het nieuws;

Vijf jaar geleden spraken wij van hoog neer boven de mensen. Zo kon je dat zien. Wij zijn redelijk door de knieën gegaan, net zoals de hele journalistiek in Nederland. Je moet toch meer de taal van de mensen praten, om meer met hun belevingswereld aan te sluiten. Om die vergelijking door te trekken, RTV Utrecht is nog meer door de knieën gegaan. Het is een beetje de vraag hoe je dat moet doen. Daarin verschillen wij van Utrecht, en verschilt Utrecht van bijna elke andere regionale omroep.

Toch hoopt Van der Ploeg dat er bij RTV Noord-Holland op bescheiden schaal met camjo geëxperimenteerd kan gaan worden. In het *Man bijt hond*-achtige programma *Van zuks dus* wordt alle items al door camerajournalisten gemaakt. Wel wordt de montage nog verzorgd door een professionele editor. Wellicht kunnen de *Van zuks dus* verslaggevers hun opgebouwde expertise voor het nieuwsprogramma gaan benutten. Ook wil van der Ploeg wel beginnen met een paar verslaggevers van de nieuwsredactie tot camjo om te scholen. Van der Ploeg onderkent de voordelen van camjo om dicht op de

huid van het onderwerp te komen. Incidenteel wordt van dit voordeel van camjo wel gebruik gemaakt in het nieuws;

Een half jaar geleden werd er een meisje vermoord door een Bosnier met een oorlogssyndroom. We hadden al contact gelegd met die ouders. Op een gegeven moment kwamen zij naar ons toe. Ze hadden veel media-aandacht gehad en dat wilden ze toch nog wat uitgebreider dingen over vertellen. Toen is daar een verslaggever met een camjo naar toe gegaan. Juist heel erg doelbewust omdat... een camera kan heel erg een verstoring van de sfeer zijn. Dat maakt het formeler. Dan is het net of er een buitenstaander erbij is. De verslaggever had al uren met die moeder en die zus gesproken en dan wordt je toch een beetje onderdeel van die familie. Ze kwam terug met die beelden en toen zag je gewoon aan de uitdrukking van die mensen ... niet alleen dat het emotioneler is maar ook gewoon intenser omdat daar geen grote camera bij is. Dan is het de opening van de uitzending. Daar is camjo hardstikke geschikt voor.

Op de redactie van RTV Noord-Holland kwam ik tot mijn verassing Linda Sterkenburg tegen. Zij was tot zomer 2007 eindredacteur bij RTV Utrecht, en heeft daar ook deelgenomen aan de camjocursus van Michael Rosenblum. Omdat zij toch liever 'vanuit het bureau werkt' heeft zij besloten om bij RTV Noord-Holland aan de slag te gaan. Sterkenburg is er van overtuigt dat de camjomethode niet past binnen de journalistieke benadering van RTV Noord-Holland;

Wat ik goed vind bij RTV Noord-Holland is dat zij het hele verhaal proberen te brengen. Op het moment dat je als camjo werkt maak je het verhaal toch kleiner. Dan pak je er een klein element uit. De manier waar hier televisie wordt gemaakt is echt de traditionele manier. Bij Utrecht is het revolutionair. Ze zijn echt een voorloper op het gebied van camjo.

Camjo bij RTV Utrecht

Geografisch gezien is Utrecht Nederlands kleinste provincie. RTV Utrecht heeft net als de regionale zender in Noord-Holland het probleem dat het belangrijke regionale nieuws ook door de landelijke media verslagen worden. Daarentegen is de regionale identiteit van de provincie weer wat sterker door de functie van de gelijknamige stad als bindmiddel. Ook RTV Utrecht is een relatieve laatkomer. Zij zijn in het najaar van 2002 voortgekomen uit een fusie van de regionale omroep, Radio M en Omroep Utrecht RTV. Van de jaarlijkse begroting van zo'n 10 miljoen euro komt een kleine 90% voort uit subsidies.¹⁸ RTV Utrecht heeft met een uitzendgebied van een miljoen inwoners een gemiddeld dagbereik van 14,6%. Dit dagbereik

¹⁸ RTV Utrecht: *Jaarverslag 2006*

is een stuk lager dan regionale omroepen in uithoeken van het land, maar is wel weer een stuk hoger dan enkele jaren geleden.¹⁹

De reden waarom RTV Utrecht overstapte op de camjomethode is omdat zij op een andere manier het dagelijkse nieuws wilde gaan brengen. Het nieuws moest nog dichter bij het publiek gebracht worden. De meeste regionale omroepen waren vanaf begin al relatief publiek in hun benadering van het nieuws, maar bij RTV Utrecht werd deze 'knieval voor de burger' nog veel radicaler doorgezet. Wim Kramer, manager van de nieuwsredactie bij RTV Utrecht, vertelt vol enthousiasme over de pioniersrol die RTV Utrecht nu vervult;

Normaal doe je persconferenties en dan stuur je daar een cameraman en een verslaggever naartoe. Dan kom je terug, je gaat editten en je hebt een verhaal. Redelijk standaard. Ik wilde het nieuws dichter bij onze kijkers hebben. Ik wilde meer de verhalen hebben over de kijker dan van die hotemetoten in pakken. Ik wilde de verhalen hebben die op straat zijn te vinden.

Wim Kramer ontleent de praktische uitwerking van zijn ideeën voor een belangrijk deel aan Michael Rosenblum. Hij zag hem spreken op een congres en raakte geïntrigeerd door diens ideeën over een nieuwe manier van televisienieuws maken. Om de camjomethode in de Utrechtse praktijk uit te testen is er eerst een proef uitgevoerd. Enkele verslaggevers werden naar een camjocursus van Rosenblum gestuurd. De nieuwsitems van de eerste camerajournalisten werden positief ontvangen door het management. In het voorjaar van 2007 zijn toen alle verslaggevers, cameramensen en editors omgeschoold tot camerajournalist. Hoewel de nieuwsredactie van RTV Utrecht over een relatief klein budget beschikt, heeft dit volgens Wim Kramer geen rol gespeeld bij de keuze om het nieuws door camjo's te laten maken;

Wij hebben het niet gedaan uit kostenbesparing. Ik weet dat anderen het wel doen, die denken 'lekker makkelijk dan heb ik geen editors en cameramensen meer nodig', maar zo werkt het niet. (...) Je hebt minder mensen, maar meer tijd nodig om een item te maken. Dus het is niet echt een besparing. Wij doen het om de kwaliteit van de onderwerpen te behouden. Het klinkt bijna idealistisch, maar het is wel zo.

De camjocursus van Rosenblum duurde twee weken. In de cursus werden niet alleen camera- en montagetechnieken bijgespijkerd, ook ging veel aandacht uit naar het soort nieuws wat de camjo moest gaan maken. Camjo's moesten anders werken en denken dan de gewone televisiejournalist. Rosenblum heeft daar specifieke ideeën over. Kramer:

Rosenblum is heel erg van het storytelling. Je gaat met je camera ergens naartoe en haalt een verhaal. Vaak niet geregisseerd. Wel

¹⁹ Stichting ROOS: Jaarverslag 2006

typisch Amerikaans. Je gaat gewoon de straat op, je komt iemand tegen, vraagt hem wat en je hebt een verhaal.

In U-Vandaag, het nieuwsmagazine van RTV Utrecht, kwam steeds meer ruimte voor deze 'verhalen van de straat'. Maar omdat U-Vandaag toch ook de harde nieuwsfeiten moest brengen, kon het Amerikaanse model van Rosenblum niet zonder meer gekopieerd worden. Het echte nieuws moest ook verslagen worden, maar dan wel vanuit het perspectief van de burger. Ook van hard nieuws kan een camjo een herkenbaar microverhaal maken;

We hadden gisteren een mooi voorbeeld; toen kwamen de werkgelegenheidscijfers van de provincie naar buiten. Dat weten we al van tevoren. Je haalt op de persconferentie een quotje, maar het verhaal wordt gemaakt in het bedrijf waar werkgelegenheid wordt gecreëerd. Dus daar maken we een portretje. Dat was 's ochtends allemaal al rond. Als je dat zo doet, valt de werkdruk ook wel mee.

Zoals bij de nieuwsuitzendingen van veel regionale omroepen zijn er in U-Vandaag veel nieuwsitems die op een willekeurige dag kunnen worden uitgezonden. Het zijn items met weinig nieuwswaarde, zoals bijvoorbeeld een reportage over een uniek soort bejaardentehuis of een portret van iemand die zich voorbereid op een Utrechtse marathon. Dit soort items blijken uiterst geschikt om door een camjo gemaakt te worden. Ze kunnen een week van tevoren geproduceerd worden, waardoor de werkdruk voor de camjo niet te hoog oploopt. Wim Kramer laat me een schema zien waaruit blijkt dat er voor elke dag al een paar items klaar staan. U-Vandaag is niet meer een programma vol hard nieuws, maar een *magazine* met kleine, voor de kijker herkenbare, verhalen. Maar RTV Utrecht kan het zich niet permitteren het harde nieuws te negeren. Het lastige van nieuws is dat niet altijd van tevoren bekend is wat er gaat gebeuren, zoals in het voorbeeld van de werkgelegenheidscijfers. Nieuws kan plotseling komen en dan moet er snel gereageerd worden. Camerajournalisten ervaren het als zeer belastend en frustrerend om plotselinge hard nieuwsitems volgens de camjomethode te verslaan. Een recent voorbeeld hiervan was de benoeming van Utrechts nieuwe aartsbisschop. Wim Kramer:

Het is natuurlijk ook hoe je het harde nieuws vertaalt, je brengt het op een andere manier. Bijvoorbeeld bij de benoeming van de nieuwe kardinaal. De aartsbisschop, dat is voor ons nieuws. Dat brengen we ook gewoon. We hoorden die kardinaal nog spreken. En er komt gewoon een gast op de bank en die vertelt dat. Of je zet een verslaggever op de bank.

Op de redactie van RTV Utrecht sprak ik Ulrike Nagel, een van RTV Utrechts eerste verslaggevers die zelf met de DV-camera aan de slag ging. Zij vindt dat de invoering van de camjomethode niet vlekkeloos verloopt. Sommige items zijn totaal niet geschikt om door een camjo te laten maken. Soms is het nodig om je meer op de inhoud te concentreren en is er geen tijd om te klungelen met een statief, scherp stellen of een mooie kadrering. De voorgaande dag ging het nog bijna mis tijdens de persconferentie met de

nieuwe aartsbisschop van Utrecht. In de tijd die zij met een cameraman gehad zou hebben om een paar woorden te wisselen, moet zij nu alles klaar zetten waardoor zij minder tijd heeft om zich voor te bereiden op het halen van een goede quote. Dit geklungel komt volgens Ulrike nogal amateuristisch over op de geïnterviewde. Dit soort kritiek op de camjomethode wordt breed gedragen. In een reactie op een artikel over camjo in *De Nieuwe Reporter*²⁰ wordt dit nadeel door een cameraman als volgt verwoordt:

*De voorbereidende tijd die een verslaggever normaal heeft terwijl zijn crew de apparatuur in stelling brengt, gaat verloren. Dit geeft de journalist minder gelegenheid zich met zijn gesprekspartner vertrouwd te maken, mogelijke vragen voor te bereiden en last but not least te proberen toch nog die ene controversiële uitspraak al vooraf te ontlokken. Kortom het gaat gewoon ten koste van de diepte. Ik praat hier uitdrukkelijk niet over het soort reportage 'ome Henk zag een koe in de wei staan' maar meer politicus, directeur enz. wordt aan de tand gevoeld.*²¹

Ook andere jonge camerajournalisten bij RTV Utrecht vinden camjo eigenlijk niet zo geschikt voor het harde nieuws. Zij vinden de camjomethode leuk voor reportages en microverhalen, maar voor het echte nieuws prefereren zij samen te werken met een cameraman. Ook benadrukken zij dat er regelmatig items worden uitgezonden die de technische ondergrens maar nauwelijks halen. Dit is ook Linda Sterkenburg, voormalig eindredacteur bij RTV Utrecht, opgevallen. Volgens haar valt er op dit technische vlak nog veel winst te behalen. Het kost gewoon erg veel tijd om camjo-ers goed op te leiden. Aan de andere kant onderkent zij grote voordelen van de camjomethode. Een camerajournalist is ongekend flexibel en efficiënt doordat hij geen informatie aan anderen hoeft over te dragen. En de technische of esthetische kwaliteiten van de camerajournalisten zullen zich nog verder ontwikkelen;

Ik heb gezien, en ik weet zeker dat het kan, als je een goede camjo-er bent, kan je prachtige plaatjes schieten en mooie reportages maken. Dat kost dus tijd, en af en toe zie ik gewoon techniek dat ik denk 'dat kan gewoon veel beter.' Ik denk dat op dat gebied nog veel te winnen is.

De nieuwsuitzending wordt slordig door technische onvolkomenheden, maar Wim Kramer vindt dat niet verontrustend. Volgens hem hebben de kijkers van U-Vandaag nog nooit geklaagd over de technische kwaliteit van de items. Het publiek kijkt toch op een andere manier naar televisie. De kijkcijfers van U-Vandaag zijn sinds de invoering van camjo iets gestegen. En de kwaliteit van de items zal de komende tijd alleen maar verbeteren. Wim Kramer ziet niets in de bezwaren van zijn redactie met betrekking tot het harde nieuws. Dit nieuws moet juist zo vertaald worden dat het geschikt is als camjo-item;

²⁰ Vroemen: 2007

²¹ reactie van Mark Deuze op <http://www.denieuwereporter.nl/?p=1081>

Als je het weer over die werkgelegenheid hebt tja... dan zie je zo'n saaie meneer in een pak die zegt van 'goh het gaat goed'. Nee, ik wil die directeur of die werknemer van een bedrijf zien die zegt van 'ik moet dit werk bijna in mijn eentje doen. Het gaat zo goed dat we geen mensen meer kunnen krijgen.' Dat wordt uiteindelijk het verhaal en het is ook heel herkenbaar voor je kijker. We geven nu dus een andere draai aan een nieuwsverhaal.

Conclusie

In de televisiejournalistiek hebben enkele belangrijke ontwikkelingen plaatsgevonden. De laatste jaren wordt het nieuws steeds meer gebracht vanuit het perspectief van de burger. Ondertussen maakten technische ontwikkelingen nieuwe en creatieve manieren van nieuws maken mogelijk. Michael Rosenblum ontketende een revolutie door te laten zien dat de huidige techniek televisiejournalisten in staat stelt zelf hun items te filmen en te monteren. Tegenwoordig maken de meeste nieuwsredacties weleens gebruik van camerajournalisten. Men beperkt zich dan tot de verhalen die zich goed lenen voor deze methode. Soms gebeurt dit uit oogmerk van kostenbesparing, maar vaak ook als journalistieke keuze. De camjo-methode past goed in een journalistieke visie waarin het perspectief van de burger als uitgangspunt wordt genomen.

De regionale omroep staat in het algemeen dicht bij hun publiek. Toch zijn RTV Noord-Holland en RTV Utrecht zeer verschillend omgegaan met nieuwe technische mogelijkheden. Het management van RTV Noord-Holland heeft een relatief conventionele instelling en weinig lust tot experimenteren met nieuwe methoden van nieuws maken. Men is tevreden over de huidige gang van zaken en ziet weinig in de toegevoegde waarde van de camerajournalistiek. Camjo wordt niet gezien als kostenbesparend of journalistiek vernieuwend. Ook is men kritisch over de technische en esthetische kwaliteit van camjo-items.

Daarentegen ziet het management van RTV Utrecht de camjo-methode als een mogelijkheid een nieuw soort journalistiek te bedrijven. In het voorjaar van 2007 zijn er cursussen geweest om het personeel om te scholen tot camerajournalist. Toch zijn de items van de camerajournalisten vaak technisch onder de maat. Het publiek lijkt zich daar niet druk om te maken. Ook blijkt camjo-methode minder goed werkbaar voor het echt harde nieuws. Om dit toch te kunnen verslaan wordt voor nieuwe manieren van werken gekozen. In U-Vandaag is hierdoor veel ruimte voor kleine verhalen en reportages, die al dan niet een illustratie vormen bij een nieuwsgebeurtenis. Hierdoor wordt het nieuws extreem dicht bij het publiek gebracht. RTV Utrecht weet zich hierdoor te onderscheiden van andere media. De komende jaren zullen uitwijzen of dit journalistieke experiment van RTV Utrecht navolging zal krijgen.

Bibliografie

- Costera Meijer, I.
2005 [2002] *Naar een goed journaal? Conventionele, populaire en publieke repertoires in de televisie journalistiek.* Verschenen in: *Journalistieke cultuur in Nederland.* Bardeel, J. ea (eds.) Amsterdam University Press.
- Fortuyn, W.
2000 *De Slag om het nieuws.* Verschenen in *De slag om het nieuws Fortuyn, E. (ed.) Amersfoort: Drukkerij Wilco. Pp.31-44*
- Glaser, M. (ed.)
28-7-2005 *'Video journalists': Inevitable revolution or way to cut TV jobs?* Verschenen in: Online Journalism Review. Discussie tussen vijf mediaspecialisten, waaronder Michael Rosenblum. www.ojr.org/ojr/wiki/video%5Fjournalists
- Knoop, B.
18-9-2007 *Televisiejournals zijn verworpen tot een 'niet ver van m'n bed show'* Verschenen in: De Nieuwe Reporter. www.denieuwereporter.nl/?p=1177
- RTV Utrecht *Jaarverslag 2006*
- RTV Noord-Holland *Jaarverslag 2005*
- RTV Noord-Holland *Nulmeting 2005*
- Stekelenburg, R.
2000 *High tech in de binnenlanden van Afrika; Wat had ik die cameraman verrot gescholden.* Verschenen in: Fortuyn, W. (ed.) *De slag om het nieuws:* Sdu Uitgevers: Den Haag Pp. 63-70
- Stichting ROOS
21-12-2006 *Beleidsprioriteiten 2007-2011:* Stichting Regionale Omroep Overleg en Samenwerking.
- Stichting ROOS *Jaarverslag 2006:* Stichting Regionale Omroep Overleg en Samenwerking.
- Stouwe, G. van der
juni 2006 *Camjo maakt belofte op nieuwsredacties niet waar.* Reflectiewerkstuk voor de School voor de Journalistiek Utrecht. Niet gepubliceerd.
- Vroemen, L.
26-7-2007 *"Dat is mijn werk niet!"* Verschenen in: De Nieuwe Reporter. www.denieuwereporter.nl/?p=1081 (En ook de reacties hierop)
- Interview Wim Kramer
12-12-2007 Chef nieuwsredactie RTV Utrecht
- Interview Harmen van der Ploeg
13-12-2007 Eindredacteur RTV Noord-Holland
- Interview Linda Sterkenburg
13-12-2007 Voormalig eindredacteur RTV Utrecht, huidig bureaucoördinator bij RTV Noord-Holland

www.bbc.co.uk/pressoffice/pressreleases/stories/2005/07_july/01_vj.shtml
www.rosenblumtv.com
www.rosenblum-institute.com
www.rtvnh.nl
www.rtvutrecht.nl